

Pomhaj Boh!

Cziblo 24.
16. junija.

Létnik 5.
1895.

Serbske njedželske lopjenka.

Wudawaju ſo kózdu ſobotu w Gšmolerjez knihicizhečeřni w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchtwórtlétmu pſchedpłatu' 40 np.

1. njedželu po ſvi. Trojizn.

Zap. ſl. 2, 42: „Woni pač wostachu wobſtajni we wucžbje tých japoſchtołom.“

Budž Bohu ſa to džak, ſo nam, jeli ſeſhemy pſchi japoſchtołskej wucžbje ſawostacž, žanemu wjožu trjeba njeje, ſo dyrbjeli ſi nowa ſwjeczi japoſchtołjo tež ſi nam ſem pſchinčz a nam pſched wocžomaj ſwoje džiwu dokonjecž. Alle týchle japoſchtołow ſłowo a jich wucžbu my po- trjebam, — tu pač ſi Boža hízo dawno mamy, a tu nam žadny jeniczki čłowjek ſi wutroby wſacž njemóže. Tale jich wucžba je do wſchego ſwětla roſnjeſzena a roſſchérjena, wſchém ludam ſo wona ſkózdemu ſi jeho jaſykom pſchi powjeda.

Njech byli ſo njepſcheczeljo ſběhnyli, njech byli nam japoſchtołow pižma wſchě na popjet ſpalili, — naſchu wutrobu nam tola njesamóža ſpalicž, ani ſi njeje japoſchtołow wucžbu wupalicž, pſchetož ta ſawostanje móz naſcheho žiwenja, kotaž wſchěch naſ pſchi naſchim ſbóžniku žiwyh ſdžerzi. — Wſchón njeſcheczelſki wichor, hněw a ſlobjenje pſchecžiwo Božemu ſłowu je ſlabý wětr a njeſamóže na nihdy žane Bože ſlubjenje ſkaſyčz. Njebojo a ſemja juuu ſahinjetaj, — tole Bože ſłowo ſawostanje žiwe.

Wostań pač tež kózdu kſchecžijan pſchi týmle Božim ſłowie, pſchetož ſi tým njeje doſcz, ſo měl jo ty w ſwojim pomjatku ſaſhowane a ſo by jo ſi hłowy wjedžit. Wobſtajny pſchi wucžbje japoſchtołow ſawostaných tehdyn, hdž ſo wſchědne wo to modliſch, ſo čhytl czi Boh to ſamo dodacž, ſchtož je nam ſlubił, ſo jo ſe ſwojim ſbóžnikom

darjene doſtanjemy. Wobſtajny ſy tehdyn, hdž ſwěru to wuziſech, ſchtož czi Boh poſkicži: jeho ſłowo a jeho ſakramentaj. Se wſchém tým pſchinčezch do ſwojeho praweho ſboža a ſobu do ſbóžnoſeſze. A hdžez ſtaj dwaj, abo hdžez ſu tſjo abo jich wjazy ſjenocženi w naſcheho ſbóžnikowym ujenje, tam je wón ſobu bjes nimi. Duž wostań pſchi wſchědnym modlenju, džerž ſo ſi Božemu blidu, wostań w prawym wěrnym ſjenocženſtwje — tajſile ſa- wostaných pſchi prawej wěrnej japoſchtołskej wucžbje.

Tón ſenjes pač pſchimda wſchědne japoſchtołskej woſhadze tajſich, kíž buchu ſobu ſi njej ſbóžni. Hinač wſchak tam tež bycž njemóžesche: tale woſhada, kíž bě wſcha połna ſwjateho Duchu, ta dyrbjesc̄he wopoſkaſacž, kajku ma ſama w ſebi žiwu móz. Duž tež džen ſa džen wjazy wěriwyh ſi nim pſchistupi, a džen ſa džen buchu nowe mjenia do knihow žiwenja ſapižane. Tafle bu tale japoſchtołska woſhada prawy, wěrny nowy Jeruſalem, to nowe Bože město.

A ſi cžim je ſebi wona wſchěch wutroby dobyła? Niz ſe žanym ſwojim wjele wucženjom, ani ſe žanym běhanjom a wabjenjom. Ně, ſama na ſebi bě wona wo- poſka ſa to, kajku ſbóžnočinjazu móz ma ta wjeſela powjescž wo Chrystuſu, ſo ma wo prawdze ſi nim kózdy ſwojeho wěrnehho ſbóžnika.

A ſchtož týchle přenich ſahorjených kſchecžijanow ſi wocžomaj wuhlada, tón bě wſchón ſapſchijany, ſajathy, ſo hinač njemóžesche, hacž ſobu ſi nim pſchistupicž. Kózdy dyrbjesc̄he ſebi prajicž: Šawěſče, tu ma Boh ſwój dom, jowle ſu ſa naſ te prawe wrota do Božich njebeſkow

śwotewrjane. A takle bu s nich se wschęch tón nowy Boži templ shotowjeny: kózdy wériny bě nowy twarski kamień sa tutón Boži templ: nasch sbóžnik pak sawosta tuteho templowy jeniečki róžny kamień.

Schtóz prěnju tule kichesčijansku wožadu wuhlada, dyrbjesche ſebi prajicž: „Czile ludžo maja ſami wſcho, ſchtož je kózdemu najnusniſche a najpotrjebniſche, maja wſchitzh teho jeneho nusneho: maja wſchitzh ſwojeho ſbóžnika, a dokelž maja teho, ma s nimi kózda duscha ſwoju wérnu ſbóžnoſcz.“ S nim pak doſtachu do ſwojich wutrobów žimu móz, ſo mózachu ſamo džiný dokonječ. Wſchitzh woni s taſkim wjeſekym duchom ſwědczachu, ſo bu kózdy, kíž jich ſaſhyscha, ſatorhnjeny, ale tak tež ſobu s nimi wobſbožen. — Taſkale bě ta prěnja wožada: ſe ſwiatym duchom napjelnjena, wuhotowana, wubronijena. Duž tež ju žadyn ſky njepſcheczel poraſyč ſjedzelsche. Ale wona tam ſtejſche, kaž mózne ſylne wójsko, pſched kózdy dyrbjesche ſama hela tſchepjetacž, pſchetuž ſama wona mějſche to ſlubjenje, ſo ſe ſwojej wéru wſchón ſwét pſchewinje.

Ach twoje ſłowo ſwiatej njech bydli pola naš,
So bylo ſbože date nam pſches uje kózdy czaſ.

Wéroſcž bibliję, ſakitana pſchecžiwo jeje njepſcheczelam.

(Pokracžowanje.)

Ssyn Boži.

Tak ſo Jeſuž ſam mjenuje, ſo by ſjewil, ſo njeje požoł Boži, ale jako „ſyn“ po ſwojim ſempſchinđzenju a bhežu tak ſo Bohu ſteji, kaž žadyn druhi wýſche njeho. Wſchitko druhe wſchaf bychu nam njepſcheczeljo rad woſtajili, my móhli Jeſuža ſa dobreho a ſdobneho člowjeka wohladacž, ſa wulfego mudreho, profetu, dobročela a wumoznika, jeno ſo bychmi to jene puſchecžili: „Ssyn Boži.“ Ale runje w tym móz kichesčijanstwa leži. Hacž Boža mamy, je praſchenje kózdeje nabožiny a najwažniſche praſchenje ſa kózdu člowiſtu wutrobu, a to praſchenje ſwoje wotmoſwjenje nje-namaka pſches mudreho člowjeka abo bójſku myſl, ale jenož pſches wožobu Ssyna Božeho. Teho dla to wuſnacze njeje jenož w ſeženju ſw. Jana wuprajene, ale na to ſame waſchnje w zylym nowym ſlubje. Tuteho njenia dla bu Jeſuž kſhižowan; „ſy ty Boži Ssyn“, Mat. 26, 63; Mark. 14, 61; Luf. 22, 70; Jan. 19, 7: „Wón dyrbí wumrjeež, pſchetuž wón je ſo ſam Boži Ssyn ſejnili.“ Pſchir. Mark. 1, 11; 9, 7; Mat. 3, 17; 11, 27; Luf. 10, 22. Runje to ſame čitachym hido ſola Pawoła Rom. 1, 4; 8, 32; Gal. 4, 4 a w wſchitkých pſkmach nowego ſluba.

Hdyž ſo Jeſuž pódla wožebje rad „člowiſteho ſyna“ mjenuje (po 1 Mójj. 3, 15: „Zonine ſympio“, Pſ. 8, 5 [f temu Hebr. 2, 6] a Dan. 7, 13 [pſchir. Mat. 26, 64]), chze wón ſo tym ſjewicz, ſo dwoje bheže w nim njeje. Runje jaſo wérny člowjek napjſchecžo hréſhnemu člowiſtu chze wón kózdu a dokonjenje zyloho člowiſteho naroda bhež, teho dla budže runje wón člowjekow ſudziež (Jan. 5, 27); pſchetuž jeniečzy ſkonjazh kózdu praweho člowiſtu je wéčny, ſiwy Bóh ſam.

Runje w ſwojej najwjetſchej člowiſkej ſlaboſezi wopokaže ſo zyłe jako prawe džecžo Bože: „Mój Wóteže, twoja wola ſo ſtań.“ A w kraſnoſezi ſo runje člowiſki ſyn mjenuje Mat. 25, 31; 26, 64. Ssyn Boži niežo njepoſtaže khiba poniznu ſuboſez, džecžazu poſluſhnoſcz, połmu wotwižnoſcz wot Wóta (Jan. 5, 19) a to člowiſte džecžo njenamaka jenož tu a tam wuſhlyſcenje ſwojich modlitwów, ale wſchudźom połmu pſchesjeniſcz ſo Bohom bójſku doſtojnnoſcz a w towarzſtwie ſo Bohom wuſběhnenje wýſche wſchego ſtworjenja (Mat. 8, 27: „Kajki je to muž“), tež wýſche ſmijereče Jan. 11, 41. 42.

Se ſwierſhnym powiedanjom: „Wſchitzh člowiſteho ſu wot pſchinarodženja Bože džecži“, biblia niežo čžnicz nima. Žim wſchitkum kħwalba džecžatſtwa Božeho pobrachuje. Rom. 3, 23. Na wopak ſwiatej pſkmo wuraſuje wupraji, ſo dyrbimy woprawdże džecži Bože bywacž. Rom. 8, 14. Žak. 1, 18 („Bóh je naš ſplodžil po ſwojej woli pſches ſłowo teje wéroſcže“) Jan. 1, 13. („Džecži Bože, kíž njeſzu ſo wole teho čžela, ani ſo wole jeneho

muža, ale ſu wot Boža narodžen.“) 1 Jan. 3, 2 („My budžemuj ſsynej Božemu podobni.“) Ale ſ dobow ſo w ſwiatym pſkmu wupraji, ſo ſo to pſches Jeſuža ſameho ſtawa: „Kaž wjele jeho horje wſachu, tym da wón móz, ſo bychu Bože džecži byli.“ So by ſo roſdžel woſnamjenil, ſo je wón wéčny, iſto móžemy jenož pſches njeho bywacž a jenož w wérje do njeho, ſo wéčnej ſuboſczu ſ ſim ſwiaſani woſtač, jeho ſwiate pſkmo niž jenož prěnjonarodženeho, ale

jeniečkonarodženeho Ssyna Božeho mjenuje, tak Jan. 1, 18 pſchir. ſ temu Jan. 1, 1: „W ſpocžatku bě to ſłowo a to ſłowo bě pola Boža, a Bóh bě to ſłowo.“ Jan. 8, 58: „Prjedy dyžli Abraham bu, ſymp ja.“ Ale runje tež Pawoł 1 Kor. 15, 47, 1 Kor. 8, 6 „pſches njeho ſu wſchitke wéžy.“ Kol. 1, 16. — Žew. Jan. 1, 8 atd. To wſchaf hido do njewuſlēdžomych potajſtrow wéčnoſcze dže a my derje čžiniſ, tu njepſchepytowacž, ale ſ džaknym modlenjom ſuboſcz Božu kħwalicž, kotaž nam njefroſymlive hluwoſkoſe mudroſe Božeje ſ daloka ſaſueč dawa.

(Pokracžowanje.)

Kamjentuň wobras w měſeče Lübecku.

Pſched wjele ſětami běſche w ſtarym měſeče Lübecku pſchekupz ſiwy. Wón bě po měnjenju wſchitkých ſwojich ſobuměřeanow jara bohaty muž. W jeho ſtvoje ſedzelsche wjazy dyžli dwanače pížariow, kíž ſa njeho pížachu a ſicžachu. Teho lódže jěſdžachu na wſchech morjach po twory zuſych krajow. W najvjeſtnejſchej měſečanſkej stronje mějſche wón kražný dom a f temu ſuboſciu ſahrodi. S krótka tutón muž mějſche pſched wočzomaj čzlowjekow, iſtož mohla ſebi wutroba žadacž. Hdyž wón w ſwojim rjanym woſu pſches měſečanſke dróhi ſedzelsche, na kózdy ſady dwaj rjenje ſwoblekanaj ſlužobníkaj ſtejſchtaſ, poſladachu wſchitzh ſe ſpodžiwanjom abo tež ſe ſawisču na njeho. A někotry, kíž bě tutu pſchinoſcz wohlaſač a bohatſtwo tuteho muža w ſwojich myſlach wobliežil, myſlesche ſebi, ach, hdy bych ſo tola tež tak derje měl, kaž tutón bohaty ſbožowny pſchekupz.

Ale pſchekupz bě tola jara ſabohu, njefbožowny čzlowjek. Wón njemějſche žanu wéru a žanu bohabrjañoſcz w ſwojej wutrobie. Wón bě podobny bohatemu mužej w evangeliu, kíž mějſche ſo wſchědnie derje w kražnym wjeſzlu a ſ kózdy ſo njeby kħudy Lazaruſ tola w wéčnoſczi měnjal. Kħudy, kíž móžesche ſ ſwojemu Bohu prajicž: „Hdyž ja jeno tebje mam, dha njerodžu niežo wo njebožiſa a wo ſemju; hacž mi runječ čželo a diſcha ſawutlitej, dha ſy ty, Božo, kózdy čžaſ mojeje wutroby troſcht a mój džel.“ (Pſ. 73, 25. 26.) Kħudy je tež pſchi ſučim kħlebje bohaty, ſbožowny muž. Schtóz pak ſwojeho Boža a ſbóžniča njeſnaje a njeſlubuje, tón je njefbožowny a kħudy, a hdy by wjele tunow ſłota wožedžał. Múdry kral iſraelſki praji ſ połnym prawom: „Někotry je kħudy pſchi wulfim kuble, a někotry je bohaty pſchi ſwojej kħudobje.“ (Pſchibl. 13, 7.)

Bě pak hihčeze něſichto, ſchtož bohatemu pſchekupzej w Lübecku čežke ſtaroſeze načžinjeſche. Teho wéžy běchu hacž dotal jara derje a ſbožownje ſchle. Teho ſobuměřezenjo wopokaſachu jemu ſwoje wýſkokaſenje a běchu jemu ſwoje dowérjenje darili. Mnoſy běchu jemu ſwoje pjenjeſy a ſwoje kublo pſchepodali, ſo by je nałożil w ſwojim pſchekupſtwe a wón bě hacž doſkal dań ſa to ſ dyptkom ſaplacžil. W poſlednim čžaſu bě, dokelž na ſwoje ſbože twarjeſche, ſo do wulfich wězow dał. Wón bě ſa wjele ſtow tyħaż toleč drohe twory w Lipſku načupił a je na ſwojich lódžach pſches morjo pôžlaſ. Twory dyrbjesche na pſchichodny jutrowny hermank w Lipſku ſaplacžie. Wo to njebe ſwach žana nuſa, hdyž ſo jeho lódže ſbožownje wróžiſu. Wón čžaſaſche na tsi wot nich hido tydžen ſo dvojim miny a žana ſo dočaſaných lódžow do pſchijſtawa njepſchijedž, bu jeho wutroba połna wulfich a čežkich ſtaroſežow. Njebe to móžno, ſo je wichor, kíž je hido někotru lódž ſo jeje kublami do morja hluwoſkoſe poſhrjebal, tež jeho lódže ſanicžil? Njebe móžno, ſo je woheń, kíž je hido někotru lódž křiſdž morja ſpalil, tež jeho nadžije pôžrel? Wſchitke tajke tyħażne pſchecža napjelnichu pſchekupzowu wutrobu, jako jedyn tydžen po druhim ſańdże bjes teho, ſo wón powjeſež wot ſwojich lódžow doſta. Ma jeho wutrobie ležesche to kaž wulka čežka čežja. Wſcha kražna jěž njeħasche jemu ſlōžiſ. Tež najlepſche wino nje-móžesche jemu wutrobu troſchtowacž a ſwjeſzeliež; a ſpacž tež nje-móžesche. Pſchetuž hdyž lódže njepſchijedžechu w prawym čžaſu, bě jeho zyłe ſamoženje ſ ſiwm rajom ſanicžene. Sto tyħażu běchu

ſhubjene. Wſchitke ſwojby, kiž běchu ſwoje pjenjeſy jemu do- wěrile, běchu ſwoje ſwójswo pſchižadžili. Jemu ſamemu pač niežo druhe njewosta, kiba do jaſtwa hicž abo proſcherſki kiž do ruky wſacž.

Wbobi bohaty muž běžeſche wſchědnie k pſchiſtawej. Tena kódž po druhé pſchiūdže, ale žana jemu njebluſcheſche. A hdyž ſo wón kapitanow wopraſcha, dosta ſrudnu powjeſez. Zadyn njebe jeho kódže widžal, zadyn njebe niežo wo nich ſkyschal. Pſchedo dyrbjeſche ſo wón ſaſo ſi čežkej wutrobu do ſwojeho doma wrbcžicž. Kas pſchiūdže wón w ſwojej tyſchnoſci do zyrkiwe ſswi. Marje w Lübecku. Běſche, kaž by ſwérny Bóh hiſcheze júnfrbcž prawje ſhutnije k njemu rěczeſh chyzl. Wón ſtejeſche ſrjeđa w Božim domje. Tam bě ſwiaty woltar, hdyž ſo hnadle hrédky ſpožejuja, kiž ſprózne a wobčežene wutroby wotſchewja. Tam bě kletka, ſi kotrejež ſo ſkowa troſchta a hnady preduja. Tam bě wobras kſhižowanego wumóžnika, kiž je wſchitkem ludžom ſbože a troſcht a mér pſchinjeſh. Hdy by hiſcheze ſchfriežka bohabojaſnoſce a wery w jeho wutrobje byla, by ſo wón na ſwojej koſlenje klaknýl a ſwojej ruzy ſtaknýl. Wón by mér Boži naſhonil, kiž naſche wutroby a myſle w Khrystuſu Jeſuſu wobarnuje. Alle nje- ſbožowny muž ſa to žane myſle njemějeſche. Jeho woczi w rjanej a kražnej zyrkiwi njespokojnje kolo wokoło bludžachu, njewjedžo, ſchto matej pytačž.

Duž wohlada pſchekupz wulki Boži kaſchež, ſiž pódla woltarja ſtejeſche. W tutym kaſchežu ſo wožadne wopory luboſče khowachu a ſo do njeho po kózdej Božej klužbje wuſypnyc̄hu. Hafle na kózu kózdeho lěta ſo tutón kaſchež wotewri a pjenjeſy ſo wón wſachu, kotrež ſo potom bjes wožadžiných kladých roſdželichu. Kſchecženjo w měſeče Lübecku ſu wot stareho čaſha ſem milu wutrobu a derjeczinjazu ruku měli. Zadyn, kiž to ſamóžeſche, nje- kholdeſche ſi Božeho doma, ſa kladých a khorých bohaty dar nje- woprowawſchi. Tak ſo ſta, ſo bě na kózu kózdeho lěta wulka ſuma w Božim kaſchežu mutſkach. To wjedžeſche kózde džecžo w měſeče, to wjedžeſche tež wbohi, njebožowny pſchekupz.

Čeho dla hladatej nětko jeho woczi tak žadoſtne na tutón kaſchež? Čeho dla njemóže wón ſwojej woczi wjazy wot- wobrcžicž? Čeho dla bjeſe jemu wutroba tak njeměrna? Žaloſtna myſl je w jeho wutrobje wotzucžila, kaž něhdý w Judaschowej wutrobje, jako chyzſche wón ſwojeho ſbóžnika ſa tſizecži ſlěbornikow pſcheradžicž. Pſchekupz je w požledním čaſhu kražny ſwiedžen po druhim ſwojim pſchecželam wuhotował, ſo by ſwoje staroſče ſapomnýl a hrožazý pad ſwojeho doma tak doſho hacž móžno pſched ludžimi potajíl. Jeho móſhení bě nětk proſdna a wón niežo nima. Hdyž dyrbí wón nětko dženža abo jutſje jenož ſto tolér ſaplacžie, wón to wjazy njemóže. Wón je ſo wopraſchal, kaž mohl niſu ſkonečicž a hrožazý pad wotwobrcžicž. Duž ſtej jeho woczi na Boži kaſchež panylej, tón je wěſeſe napjelnjeny. Spytowá ſenu praſi: Hdy by ty tele pjenjeſy měl, by czi ſa doſhe čaſhy pomhane bylo a wſchitke twoje staroſče bychu wotſtronjene byle. Pſchekupz ſo ſtróži pſchi tutej žalostnej myſli, kiž jeho wutrobu napjelni, ale wón ſo njemodleſche: njewjedž naſ do ſpytowanja! Spytowá ſraji ſenu dale: Pjenjeſy drje kladym ſluscheja, ale njeſhy ty tež kladý, njeſhy ty jedyn ſi tych naikhudſchich w Lübecku? Tam leža bjes wužitka w kaſchežu a njepomhaja žanemu člowjeku niežo. Tebi pač bych u je wſchěje niſy wupomhale. A ty wſchaf nočneſch je kramyč, ale ſebi je jenož požežicž. Schtò wě, hacž ſo hižo jutſje twoje kódje njewrōeza? Potom ſy ſaſo bohaty muž. Ty požožiſch potom pjenjeſy ſaſo do kaſcheža ſi bohatej danju. Nichto to njewě, nichto to njehoni, ſchtož ſy cžinil. Haj ty wopokaſach kladym hiſcheze wulku dobrotu pſches to, ſo tutón ſchaz hiſcheze pſchiſporiſch. Njebudž blaſn! Pomhaj ſebi ſamemu a tebi je pomhane!

(Poſtracžowanje.)

Tene je nuſne.

Knjes A. běſche bohaty knjes. Pſched wrotami města Schče- cžina ležachu daloko a ſcheročo jeho fabrikſke twarjenja, w kotrejch ſižazý dželacžerjow dželachu. S wjžokich wuhnjow ſo čorný fur k njebju ſběhaſche a na dworach běſche wjele muži, kiž hotowe twory na wosy noschachu. To běſche wobras njeprózniweje pil- noſeſe a wo tym ſwedežeſche, ſo wſchitko derje džesche.

Knjes běſche nadobný pobožny muž, kiž jo derje ſe ſwojimi ludžimi měnjeſche, wón běſche jím ſwérny radžicžel, kaž doſho běchu w jeho klužbje a hdyž by jedyn wotſchol, jeho pſchecžil njebi jemu předy dobre ſlово na piež ſobu njedawſchi.

Zedyn džen ſe jeho dželacžerjow, kiž běſche w jeho fabrizy wuſnýl a potom něchtoto lět pola njeho dželal, ſi njemu ſaſtupi, wón chyzſche do zuſby hicž a pſchiūdže ſwojemu knjeſeji božemje prajieſh, tón jemu pſchecželnje rěczeſche:

„Nó, Eduardo, hdyž chzeſch hicž a kač chzeſch ſwoje daliſche ſiženje ſložicž?“

Młodženž powjedaſche, hdyž chyzſche ſo wobrocžicž a kač chyzſche ſo dale wudokonječ a wudospolnječ, ſchto chyzſche wſchitko wohladacz a pſchiwuknječ tam a jow a ſkónčnje něhdž ſam něchtoto ſapocžecž. Knjes A. praſi.

„Kaž wjele wěm, by ty kladý, na ežo ſaložiſch ſwoje wu- hladý a nadžije?“

„Na ſwoju wuſchitkoſež, knjeze, na ſwoju dželawoſež a ſlutniwoſež.“

„To ſu kladobne ſaſady, bjes kotrejchž nichto do predfka njepſchiūdže“, wotmolwi knjes A., „ale ty ſy na něchtoto ſchtwoře ſabyl a bjes teho hakle prawje njendže.“

„O, prajieſe mi to, knjes A., proſchesche młodženž, „ja nochžil niežo wostajicž, ſchtož mohlo k mojemu ſbožu pomhacž.“

„To je modlitwa“, praſi knjes. „Sa chzu tebi historiju wo žohnowanju modlitwy wupowjedacž a buđu ſo wježelicž, hdyž ſebi ju k wutrobje wosmjeſch. Pſched něhdž tſizyeži lětami dželacže w wuměwskim ſamfarſtwje ſamfarſki, kiž běſche kaž ty kladý. Alle wón běſche pobožny a wjedžeſche čežne ſiženje. Sa tym knjes fabrik ſbóžy pſchiūdže a jako jeho jedyn džen ſpotrjechi, ſo ſe ſtě- njenymaj rukomaj a k njebjeſam wobrocženymaj wožomaj čiſho ſo modlesche, dokelž mějeſche ſo ſa njewobfedžbowaneho, wža jeho po dokonjanym džele ſobu na ſwoju ſtuu a praſi k njemu:“

„Ja ſy ſu widžal, ſo ſy pobožny muž a ſy hódníſcho ſiž, hacž twoji towarſchojo. Ty ſo mi lubiſch, a duž chzu tebi do predfka pomhacž. Tu pſched mětom kladý ſežka leži ſi malým ſamfarſtwom, wobvoje je moje. Šaſehn tam a dželaj ſam ſa ſo, grat a wſchitko tam namakaſch. Prózuj ſo a proſch teho Knjeſa, pſchetož wot jeho žohnowanja wſchitko wotwiſuje.“

„Samfarſki njewjedžeſche, kač ſo jemu ſta a wſchón pſchekupz něžeſche ſo lědy nadobnemu mužej podžakovacž. Wón ſapocža ſwérnu dželacž, njefapomni pač, ſo modlicž a Boha wo pomož a žohnowanje prožyč, a to bohate plody njeſeſche. Boža žohnowanža ruka wiđomnije na jeho cžinjenju wotpocžowasche a ſbóžy móžeſche ſwojemu knjeſej kladý ſe ſamfarſtwom wotkupicž. Tak džesche mnohe lěta, a dokelž běſche tež jeho žona ſlutniwa, po čaſhu rjany pjenjeſe na ſtronu poſoži. Tačko jeho dobročeſel wumrje, wón jeho fabrik ſupi a tak dale dželacže ſi modlenjom. A młodženžo“, knjes A. dale powjedaſche, „tón kladý ſamfarſki, wo kotrejch ſežach, ſy m ja a tuta moja fabrika běſche něhdž mojeho dobročeſelowa. Modlitwa, ſjednocžena ſi pilnoſežu a ſlutni- woſežu, je moje ſbože ſaložila, Boža žohnowanje na ſtatkach teho wotpocžuje, kiž móže ſo modlicž. A nětko cžin ſa ja, dži a cžin teho runja!“

Tak pobožny fabrik ſežka knjes powjedaſche a ſo dželazemu ruku poda.

„Spěwaj a dželaj!“ je rjane ſlово; ſchtož po tym cžini, temu ſo hubjenje njepoſudže.

Móz macžerneje modlitwy.

B. w ſwojich dopomijenſtach wo starej wudowje ſe ſwojeje ſaſady powjeda. Tačko ſi njej k ſonje džesche, po njeho pſchiūdžechu. Wón powjeda:

„Ja ſo jeje wopraſchach, hacž ma hiſcheze něchtoto na wutrobje.“

Wona wotmolwi: „Nó. Schtož mam na wutrobje, ſy hižo ſe ſwojim ſbóžnikom wucžinila; ja chzu jenož hiſcheze jeho cželo a frej wuživacž k wodacžu hrečhow.“

Na moje daliſche praſhenje, hacž je ſuano hiſcheze ſi někim w njepſchecželſtwe ſižwa, wona praſi: „Nó, ja ſy ſu wſchitko wodała.“ Pſchi tym ſapocžachu džecži, kotrež wokoło ſloža ſtejachu, wótfje plakacž, a jako ſo napraſchowach, ſhonič, ſo ma wona hiſcheze ſyna, Khrystiana, kiž jej wjele ſrudobný cžini. Tačko ſo jeje na to hiſcheze júnfrbcž ſižjatočnje wopraſchach, hacž je tež Khrystianej wſchitko wodała, wona wotmolwi:

„Kač mohla macž hinaſ, hacž wodacž; a ja wěm, ſo jemu Bóh tež woda.“

Dokelž to požlednje ſi tajkej wěſtoſežu wupraji, ſo jeje wopraſchach, kač móže to wjedžecž.

Duž wotmolwi wona: „Ach, na ſim ſižko modlitwowych ſylſow wiža, tón njemóže ſhubjeny byč.“

Wona na to h̄wjate wotkaſanje mužiwaſche a ſměrom mužny. Dženī khowanja ſo pſchiblizowasche. Čeſlo w khezi w kaſchczu ležeſche a ſtwa běſche poſna ludži. Wokolo kaſchęza 6 džeczí ſtejeſche, tež Khrystian, ale žana hylsa ſo w jeho wocžomaj njeblýſhczesche. Bleď a krobly do měrniweho woblicza maczerje hlađaſche. Čah ſo do hibanja ſtaji. Khrystian pódla duchowneho džesche, ſpěwaſke w ruži, ale wón hlowečka njepraji. Duž, jako ſo kaſchęz dele do rowa puſcheži a powjaſy, ſažo horje czehnijene, bliki ſynk dawachu, Khrystian do rowa ſkocži a na maczeńym kaſchęz ſo lehnywschi, ſo wſchitzy pſchewodžero ſo jaſtróžichu, wołasche: „Moja macži! Ach, moja macž mije pola Boha wobſkoržuje!” Žako jeho ſo rowa wucžezechu, noweho člowjeka won ſběhnychu, kotrehož jeniczki troscht běſche, ſo ſmědžesche hiſcheze wodače na maſacž a ſhubjeny njebeſche, dokelž na nim telko modlitwowych hylſow maczerje wižasche. Młodym ludžom paſ w tamnej a ſužodnych wožadach bu tón pohreb mózne předowanje wo 4. kaſni ſ tym napominanjom, macžer ſahe čeſečicž, ſo njetrjebali junu pſchi kaſchęz ſteječz a ſdychowacž: „Moja macž mije pola Boha wobſkoržuje.”

To nauknicze tež wy młodži čitarjo ſ teho podawka, ale tež ſa ſtarych tu njeſhto ſteji. Žim prajidmo praji: „Małe džeczí maczeri na ſchörzuch, ale wulke na wutrobu teptaja.” Haj, my móžemy ſebi woliſe haloſy woſkoło bliđa wocžahmyž, ale tež černje woſkoło wutroby; fije, na kotrež ſo ſtari ſepjeraju, hweſdy ſa wjecžor žiwenja, ale tež — to njeſapomíneče a napiſažeče jo wiſche ſtwow ſa hwoje džeczí: kſhiž na kribjet, hoſdže ſ wachemu kaſchęzej.

Kak někotry bur husto hakle ſ naroszeneho njerjada pōſnaje, ſchto je jeho roli trěbne bylo, kak někotry nan na hóřkých plodach, ſchto je na roli młodych wutrobow!

A potom naukni wot wudowý w naſhej historiji hiſcheze to: doſež njeje rukow próza a čvola pót; ſo by ſymjeſtne ſornjeſchko roſtlo, dyrbí roža wot horkach pſchińcž. Tak tež w roli džeczóweje wutroby žadyn plód njeſravi bjes rožy modlitwowych hylſow. Tajka roža ſo njeſhubi a dyrbjal hakle mrějazý nanowy abo maczeńym rt dokonjecž, ſchtož wo žiwenje proſchažy po ſdaču do konjal njebeſche.

Njeſtktň ſo jeje.

Młodý profežor ſ W. běſche runje ſ univerſity wuſtupil a do hwojeho woždenja ſtupeſche. Wón běſche wucžer pſchirodo ſpyta.

Wón wſchón ſpoſojeny do h̄weta hlađaſche. Wſchón ſahorjeny běſche pſchednoſchko džeržał a wón ſebi myžleſche, ſo běſche tež hwojich požlucharjow ſahoril. Wón běſche wo njeponvalnych ſakonjach pſchirody rěčał, po kotrejž ſo wſchitko ſtawa, běſche pódla ſ wožarowanjom na tamnu džeczazu wérnu ſpomiň, ſo je Boh h̄wet ſtworil a jón ſdžerži, ſo wón ſe hwoje ruku nmts pſchima a móže tež hinač čzinicž, hacž to ſakonje pſchirody wupraja.

To dže běſche dželo jeho žiwenja, njerovom wéry do ſtworjenja h̄weta po bibliji dopofaſacž a roſkladowacž na ſaložku wſchitkich wědomostnych ſpižow, kak je h̄wet po učem ſches wěſte daletworjenja naſtal a runje na to waſhni ſažo ſańdze.

Wón do hwojeho woždenja dóndze, hwoju jſtu wottamky. Wón chyzsche ſo hnydom do hwojich pſchepytazych dželov podačz. Duž ſo jemu na poſhlad poſtieči, ſo wſchón ſatorhnijem ſtejo woſta.

Na jeho pižanskim bliđe běſche ſtara kóčka ſ młodym. O, kajke běſche to hibanje! Někotre mižki wědomostne instrumenty woſkoło mijetachu; druhé drapachu na wědomostnych ſpižach, ſo ſo papjera torhasche.

Stara kóčka paſ ſedžesche na ſtarej ſacžinjenej bibliji. Na młodoho profežora dživne čuzča khorzechu. Wón zyle wěſče wjedžesche, ſo běſche biblija wocžinjena ležala. A nětko běſche ſacžinjena. Kajk ju woſarnujo ſedžesche ſtara kóčka na njej, ſo njerovomne mlode ſ njej hlupoſeže čzinicž njemóhle, hdyž tež druhé wědomostne ſpižy jim ſměrom pſchewoſtaji.

Hdyž tajki ſtejeſche, ſo ſ boſka durje wotewrichu. Profežorowa macž jaſtupi. Wona běſche ſe hwojim ſynom žiwa, h̄werna macž, kotrež hwoj puež wot ſynoweho dželicž nočhysche, runjež ſo jej wutroba krawyjeſche, ſo běſche wón wſchitko, ſchtož běſche jemu jako džeczuzu wucžila, zylu kſchecžijansku wérnu na boſ cziſnýl jako njeſhto ſejtarjene.

Wona běſche ſastróžena tón na poſhlad woſladawſchi, na kotrež tež ſyn hlađaſche.

Na dobo běſche dživne h̄wětlo w jeje wocžomaj widžecž. Wona na ſacžinjenu bibliju poſla a praji: „Njeſtktň ſo jeje!”

Kóčki ſo prjedž wucžerichu. Wone běchu wjele ſchody načiniſe. Kajk wožnje tam profežor hiſcheze dolho ſtejeſche. Jego macž wjazy wo jſtwje njebeſche, ale wón hlyſhesche pſchego hiſcheze jejne hlowo, kotrež běſche bibliji placžilo: „Njeſtktň ſo jeje!”

Wón chyzsche dželacž, ale ſahorjenje běſche ſ njeho czeſklo.

Měhaz po měhazu ſo miny. Profežorowe dželo do předka nječasche, dokelž běſche ſo w nim druhe dželo ſapocžalo, kotrež chyzsche ſ mozu wrózicž, ſchtož běſche nětko jako džeczazu wérnu wužměſhowaſ.

Hdyž chyzsche pſchecživo bibliji něſhto prajicž, w jeho wuſhomaj klinčesche: „Njeſtktň ſo jeje!” a wón to dželo ſažo wostaji.

Macž to běženje w nim widžesche a wježela nadžija ju naſjeli: Hdyž tež ſjano doſho traſe, jejny ſyn ſo tola ſažo ſ wérje wrózicž, kotrež je na bibliju kaž ſkala ſaložena.”

A tak ſo ſta.

Wéra wótzow.

„Ty drje ſo džiwach, luby ſwako”, burowka ſ hwojemu hólzej praji, „ſchto je ſo wſchitko pola naš pſheměnilo. Ty twój ſtar, ſtarſchijki dom ledy pōjnajesch. Pſches pſchetworjenje je wſchitko jažniſche a pſchecželiſche. Taj dwaj ſhodženkaj, kotrež ſ wulkeje ſtvy ſwodžesche, wjazy njevidžiſch.”

„Ja, jej runje jažnje wožadach a mojeho nana na nimaj ſtejo”, wotmolwi ſwak. „Man tehdom ſ nam džeczom njeſhto praji, ſchtož je mije poſdžischo husto troſhtowalo. Vči je, kaž by mi nan ſ tamnej rěču puež pſches žiwenje najdale poſkaſal. Wón tehdom ſe ſtyskniweje nožy pſchińdze, wón běſche wſchón jaſtróženy, ſo by najradſch ſadwělowal. Alle wón w tajkim ſpytowanju hwojeho knjesa a ſbóžnika w modlitwje puſchežil njeje a ſkónečnje bu ſažo jažnje pſched nim. Sylhy jemu w wocžomaj ſtejachu, jako powjedaſche, kak derje je jemu bylo. Haj, my drje teho knjesa proſzymy, ſo chyzl nam wérnu požylniež a potom ſo džiwamy, ſo wéra do tajkeho pruhowanja pſchińdze. Alle pruhowanje je runje wužlyſchenje naſheje modlitwy. S čim chyzl tón knjesa naſchu wérnu požylniež, hdyž to ſ tajkim ſpytowanjom nochyzl? Runje w ſpytowanju ma ſo wéra pruhowacž a wuwucžecž a požylnjecž.

Daječe hwojemu h̄wětlu ſo h̄wecžicž.

Njeđowolče čertež ſenje, ſo by waſ wo tym pſchewhedežil, ſo ničo ſa teho knjesa čzinicž njemóžecže, hdyž wam móžno njeje, wulke wězy ſa njeho dokonjecž.

Pſched njeſhto čažom běſche lódz na dalokim morju. Žedyn na lódzi běſche jara na mórfku khorzechu a hdyž je woſomik, hdyž ſo člowjek wožebje ſa njehmaneho čuje, něſhto ſa teho knjesa čzinicž, je drje tón, hdyž člowjek na tu khorzech ſečerpi — ſ najmjeňſcha ſo mi tak ſda. Taſo ſo tón wbohi člowjek tajki njebožowny čujeſche, hlyſhesche na dobo wo pomož wołačz. Muž běſche do wody pamyl. Wón ſo pſchesche ſam pſchi ſebi, hacž njeſhto ſamože, ſo by njebožownemu pomhal, a jemu myžl pſchińdze, hwoju lampu ſ wótnjeschku džeržecž. — Tón wbohi ſo ſepjazy bu wužhowany.

Taſo tamny poſdžischo ſažo horje na lódz pſchińdze, jemu wužhowany powjedaſche, ſo je ſo dwójzy podnuril a dwójzy ſažo horje pſchischo ſy, ſo je podarmo ružy wipſchestrél, ſo by wumoženje naſkaſal. Taſo ſo tječi króz mirjeſche, pſchi wótnjeschku hweſu wužlada. Duž ſo matroſa w wumóžerſkim čolmje na ruku njebožowneho dohlađa, ju ſapſchimy — a wón bu wužhowany.

To běſche njeſhto mało, h̄wecžku horje džeržecž, njej wérno? A tola bu runje pſches to wbohi muž pſched ſmjerču ſakhowany. Hdyž ničo wulke ſa teho knjesa čzinicž njemóžecže, džeržecž ſ najmjeňſcha ſ wěſtej ruku h̄wětlo evangelijsky wypšočo, ſo by ſo wbohim ſabluđenym hręſchinak ſwecžilo a jich ſ temu ſbóžnikoj wrózicž dowjedlo.

R.